

Pakt Uczciwości: obywatelski monitoring modernizacji linii kolejowej nr 1 między Częstochową a Zawierciem

Grzegorz Makowski, Marcin Waszak, forumIdei Fundacji im. Stefana Batorego, Myszków, 24 października 2019

Czym są pakti uczciwoŹci? – ogólnie

- Pakt uczciwoŹci, ang. Integrity Pact (IP)** – to najproŹciej rzecz ujmujac forma umowy cywilnoprawnej międy instytucją publiczną biorącą udział w rynku zamówień publicznych, jako zamawiający („władzą”), a wszystkimi oferentami biorącymi udział w konkretnym postępowaniu o udzielnie zamówienia publicznego.
- Ogólny cel IP** to wzmocnienie gwarancji, że żadna ze stron postępowania nie będzie uciekać się do nieuczciwych (zwłaszcza korupcyjnych) praktyk zlecając / starając się i realizując o dane zamówienie.
- Ważny element! IP zakłada udział zewnętrznego, **społecznego obserwatora** – w całym procesie – od zainicjowania procedury zamówień, przez realizację, po zakończenie projektu.

„Pakt uczciwości”, czyli obywatelska kontrola wybranego zamówienia publicznego

- umowa cywilnoprawna między **Zamawiającym /oferentami/ wykonawcą/ społecznym monitorem**, której strony zobowiązują się działać w sposób przejrzysty, przestrzegać antykorupcyjnych procedur i przeciwdziałać nadużyciom;
- udział zewnętrznego, **niezależnego obserwatora**, monitorującego przestrzeganie paktu;
- elastyczna forma** zobowiązań, dostosowana do prawa i specyfiki zamówień publicznych w danym kraju;
- wskazane jest, aby **pakt obejmował cały proces zamówienia**, czyli jego przygotowanie, okres składania ofert, wybór wykonawcy, realizację i odbiór zamówienia.

Jakie są funkcje Paktu?

- ❑ **Funkcja prewencyjna** – zapobieganie nadużyciom w procesie zlecenia i realizacji zadań publicznych oraz związane z tym przede wszystkim obniżenie kosztów realizacji zadań publicznych, które mogłyby być większe bądź to z powodu nielegalnych rent, bądź konsekwencji nadużyć (procesów, odszkodowań, strat, etc.).
- ❑ **Funkcja integracyjna** – poprawnie wdrażane IPs mogą być skutecznym instrumentem budowania standardów w ramach całego systemu zamówień publicznych, jak i w poszczególnych instytucjach / podmiotach biorących w nim udział, wspierając realizację przepisów prawa.
- ❑ **Funkcja informacyjno-edukacyjna** – zastosowanie IPs może być narzędziem budowy zaufania do konkretnych instytucji publicznych i systemu zamówień publicznych jako takiego.

Umowa – pakty uczciwości – przybliżenie – monitoring

☐ **Niezależny monitor** (organizacja pozarządowa) spełnia co najmniej trzy funkcje:

- **jest dodatkowym gwarantem przestrzegania postanowień IP;**
- **wspomaga przepływ informacji** dot. danego zamówienia do opinii publicznej;
- **może być moderatorem** w relacjach między zmwiającym, a oferentami / wykonawcami (np. pomagać w rozwiązywaniu sporów w kwestiach objętych IP);
- **jest źródłem dodatkowej wiedzy i niezależnych opinii,** które mogą wspomagać realizację zamówienia.

Europejski pilotaż paktów uczciwości

- ❑ **Tło** – Komisja Europejska (DG Regio) uznała, że korupcja w zamówieniach publicznych związanych ze środkami europejskimi jest na tyle poważnym zagrożeniem, iż trzeba rozwijać mechanizmy, które zwiększą szanse jej ograniczenia, **w szczególności w funduszach strukturalnych oraz funduszu spójności. Tych funduszy dotyczyć ma test IP.**
- ❑ KE liczy, że **pomyślne zastosowanie IP wykaże, iż w warunkach europejskich mogą się one przyczynić do zwiększenia przejrzystości zamówień publicznych**, będą budować zaufanie do instytucji publicznych dysponujących środkami UE, przyczynią się do zmniejszenia kosztów i zwiększenia konkurencji.

Źródło: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/policy/how/improving-investment/integrity-pacts/

**FUNDACJA
BATOREGO**

IM.STEFANA

Projekt Komisji Europejskiej - Integrity Pacts - civil control mechanisms for safeguarding EU funds

11 EU MEMBER STATES WHERE **INTEGRITY PACTS** WILL BE PILOTED

 #integritypact
@EU_Regional
@TI_EU
 <http://europa.eu/!Qn67BM>

Regional and Urban Policy

The project is coordinated by
 TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

4 LATA
DŁUGOŚĆ
PROJEKTU

17
LICZBA PAKTÓW
PILOTAŻOWYCH

PONAD 920 MILIONÓW
CAŁKOWITA WARTOŚĆ WYBRANYCH DO UDZIAŁU
PROJEKTÓW WSPARTYCH ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH

PONAD 7.2 MILIONÓW
BUDŻET KOMISJI PRZEZNACZONY NA
TĘ INICJATYWĘ

11 SEKTORÓW, W KTÓRYCH WDRAŻANE SĄ
WYBRANE PROJEKTY WSPÓŁ
FINANSOWANE PRZEZ UE

PAKTY UCZCIWOŚCI MECHANIZM OBYWATELSKIEJ KONTROLI NA RZECZ OCHRONY FUNDUSZY UE

15
MONITORUJĄCYCH
ORGANIZACJI
SPOŁECZNYCH

11
LICZBA UCZESTNICZĄCYCH
PAŃSTW UNII EUROPEJSKIEJ

 #integritypact
@EU_Regional
@TI_EU

 <http://europa.eu/!Qn67BM>

Projekt Komisji Europejskiej - Integrity Pacts - civil control mechanisms for safeguarding EU funds

Liczba projektów/sektor

SEKTORY,
W KTÓRYCH WDRAŻANE SĄ
WYBRANE
PROJEKTY
WSPÓŁFINANSOWANE
PRZEZ UE

#integritypact
@EU_Regional
@TI_EU

<http://europa.eu/!Qn67BM>

Cele monitoringu

- 1) ocena użyteczności paktów do ochrony środków UE przed nadużyciami i korupcją;
- 2) ocena możliwości wykorzystania paktów do zwiększenia przejrzystości i odpowiedzialności wydatkowania funduszy strukturalnych i spójności;
- 3) oszczędności w trakcie udzielania zamówień poprzez poprawę konkurencji;
- 4) zwiększenie zaufania do władz i zamówień rządowych;
- 5) budowa dobrej reputacji zamawiających i wykonawców.

Wartość dodana obserwacji

- zapewnienie wykonawcy, że Zamawiający oraz konkurencyjne firmy **postępują uczciwie i zgodnie z prawem;**
- wymuszenie wyższych standardów transparentności i rzetelności** organizacji zamówienia publicznego niż wynika to z przepisów prawa;
- monitor **wspomaga komunikację** między instytucją zamawiającą a wykonawcą, ale nie jest arbitrem w sporach między nimi;
- budowa **dobrej reputacji** Zamawiającego i Wykonawcy;
- możliwość skorzystania z wiedzy ekspertów** monitora i ich pomocy np. w zakresie wdrożenia, doskonalenia i stosowania infrastruktury etycznej czy polityki ochrony sygnalistów;
- do wykorzystania **zarówno przy małych jak i dużych inwestycjach.**

Moduł I – specjalna umowa z PKP PLK gwarantująca wiele uprawnień obserwatorowi, czyli Fundacji

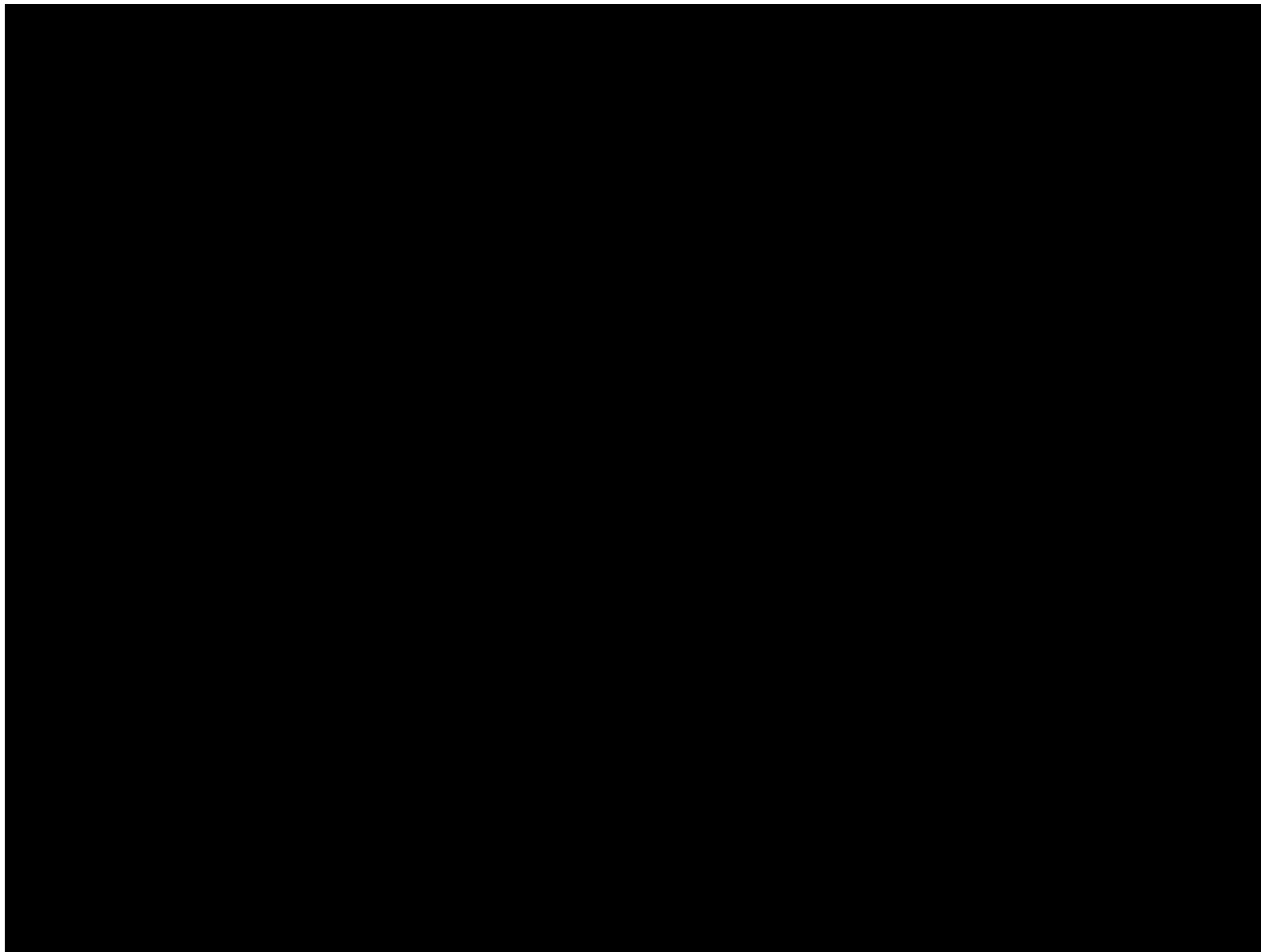
Moduł II to uzupełnienie porozumienia Fundacja – PKP PLK. Jest obowiązkowy dla Wykonawcy, zawiera regulacje dotyczące m.in. :

- monitoringu korespondencji z Zamawiającym i dokumentów towarzyszących podpisaniu i realizacji umowy;**
- oświadczeń o nienaruszaniu uczciwej konkurencji;**
- cyklicznych spotkań o stanie realizacji paktu uczciwości;**
- prawa wizytacji Partnera Społecznego na placu budowy;**
- realizacji polityki ochrony SYGNALISTÓW i zasad etycznych;**

Brak sankcji za niedotrzymanie ustaleń, **ALE** zerwanie paktu z winy instytucji zamawiającego/ wykonawcy może prowadzić do cofnięcia środków unijnych na inwestycję.

„Jedynką do celu”

Prace na linii nr 1 na odcinku Częstochowa – Zawiercie

- ❑ wybrana przez Komisję Europejską spośród inwestycji kolejowych, drogowych i informatycznych, sugerowanych przez Ministerstwo Rozwoju;
- ❑ wartość kontraktu: **457 mln złotych brutto**;
- ❑ połowa to dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (Program Operacyjny

Zakres robót

- modernizacja linii kolejowej (tory, sieć trakcyjna) na odcinku 44 km;
- remont 19 peronów, przystosowanie ich do potrzeb osób niepełnosprawnych (m.in. na stacji Myszków i przystankach Myszków Nowa Wieś, Światowid, Mrzygłód);
- remont 34 obiektów inżynierskich (mostów, wiaduktów, przepustów, przejść dla pieszych);
- zmiana zakresu rzeczowego robót dot. mostu i przejazdu przy Koziegłowskiej w Myszkowie.

MODERNIZACJA LINII KOLEJOWEJ

MONITOR SPOŁECZNY: FUNDACJA IM. STEFANA BATOREGO

ZNACZENIE

OBSZAR

ZAMÓWIENIE

> modernizacja 44 km kilometrów linii kolejowej pomiędzy Zawierciem i Częstochową

OCZEKIWANA LICZBA ODBIORCÓW

3,4 MILIONA

> pasażerów w 2015 r.

9,3 MILIONA

> pasażerów w 2047 r.

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

Dzięki przebudowie:

> pociągi pasażerskie będą jeździły z prędkością **160KM/H**

> pociągi towarowe będą jeździły z prędkością **120KM/H**

Znaczna większość około 20 000 km linii kolejowych w Polsce została zbudowana:

pod koniec **XIX WIEKU**

na początku **XX WIEKU**

10 MINUT
krócej będą jeździły pociągi na zmodernizowanym 44 km odcinku

WYZWANIA I SUKCESY

WYZWANIA

- > zwiększenie zainteresowania lokalnej społeczności
- > znalezienie, ze względu na niskie stawki, dobrych zewnętrznych ekspertów do pracy przy Pakiecie Uczciwości
- > komunikacja z oferentami i kluczowymi stowarzyszeniami biznesowymi

SUKCESY

- > monitor społeczny brał udział w pracach komisji przetargowej (bez prawa głosu)
- > wykonawcy i podwykonawcy wprowadzili politykę zarządzania etycznego i ochrony sygnalistów
- > opinia monitora społecznego została wzięta pod uwagę podczas dyskusji o systemowym problemie wzrostu cen na rynku kolejowym

PROJEKT

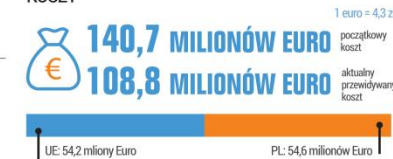
LOKALIZACJA

OŚ CZASU

KOSZT

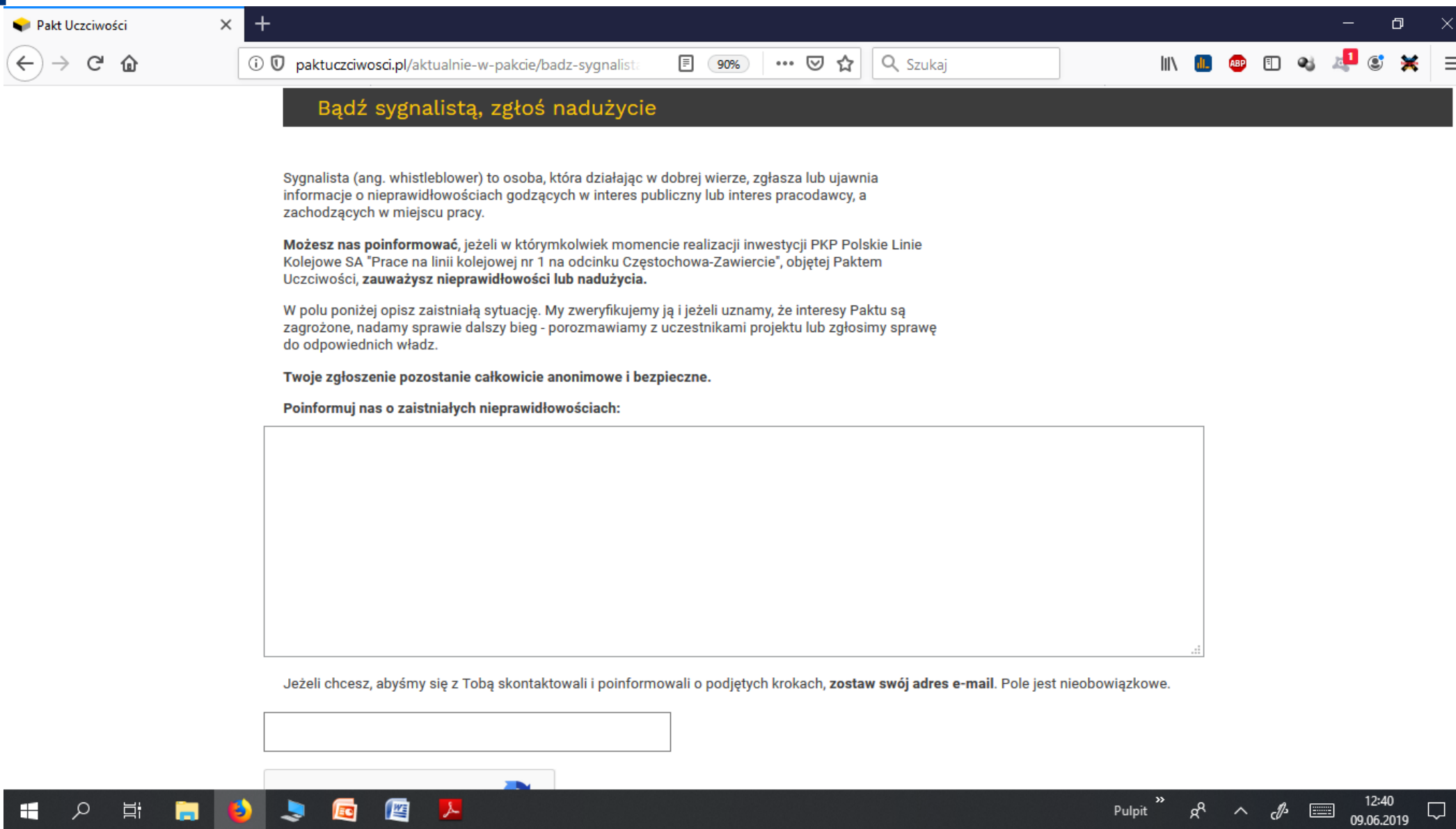
CO DALEJ?

- > luty 2019 - warsztat na temat open contracting (Warszawa)
- > marzec 2019 - konferencja na temat rozstrzygania sporów w zamówieniach publicznych (Warszawa)

Zgłaszanie problemów

Bądź sygnalistą, zgłoś nadużycie

Sygnalista (ang. whistleblower) to osoba, która działając w dobrej wierze, zgłasza lub ujawnia informacje o nieprawidłowościach godzących w interes publiczny lub interes pracodawcy, a zachodzących w miejscu pracy.

Możesz nas poinformować, jeżeli w którymkolwiek momencie realizacji inwestycji PKP Polskie Linie Kolejowe SA "Prace na linii kolejowej nr 1 na odcinku Częstochowa-Zawiercie", objętej Paktem Uczciwości, **zauważysz nieprawidłowości lub nadużycia**.

W polu poniżej opisz zaistniałą sytuację. My zweryfikujemy ją i jeżeli uznamy, że interesy Paktu są zagrożone, nadamy sprawie dalszy bieg - porozmawiamy z uczestnikami projektu lub zgłosimy sprawę do odpowiednich władz.

Twoje zgłoszenie pozostanie całkowicie anonimowe i bezpieczne.

Poinformuj nas o zaistniałych nieprawidłowościach:

Jeżeli chcesz, abyśmy się z Tobą skontaktowali i poinformowali o podjętych krokach, **zostaw swój adres e-mail**. Pole jest nieobowiązkowe.

Bilans monitoringu

- uwagi do dokumentacji przetargowej;
- udział w komisji przetargowej;
- ochrona sygnalistów przez Wykonawcę i podwykonawców;
- dopuszczenie obserwatora do korespondencji, dokumentacji kontraktowej, serwera PKP PLK od momentu podpisania umowy z Wykonawcą;
- zabieranie głosu w ważnych dla inwestycji kwestiach (możliwość waloryzacji kontraktu, budowa ekranów akustycznych);
- komunikacja z mieszkańcami regionu inwestycji (spotkanie w Muzeum Częstochowskim w październiku 2018 r.);

🕒 Jakie korzyści dla lokalnej społeczności?

- ❑ ścieżka reagowania na niepokojące zdarzenia w okolicy placu budowy czy inne zaobserwowane przez mieszkańców problemy;
- ❑ kanał komunikacji umożliwiający wymianę informacji na temat postępu prac i na inne tematy interesujące społeczność „dotkniętą” inwestycją;
- ❑ dostęp do raportów monitora, dokumentacji prowadzonej na potrzeby monitoringu (np. notatek z dyskusji z Zamawiającym i Wykonawcą);
- ❑ metodologia obserwacji zamówienia przez Fundację i jej doświadczenie mogą zostać wykorzystane także przez inne lokalne organizacje dla celów monitoringu innych inwestycji;

Zachęcamy do kontaktu z zespołem
monitoringowym:

paktuczciwosci@batory.org.pl

i odwiedzania strony:

paktuczciwosci.pl

